

Nadimci učitelja

Engleska riječ "nickname" porijeklo nosi iz "ekename", koja doslovno znači "dodatno ime", a potvrđena je još 1303. godine. Iako se pravopis promijenio, izgovor i značenje riječi od tada su ostali relativno stabilni.

"Kad bi Duša prolazio školskim hodnikom, ili bismo ga sreli na ulici, u haremu Begove džamije, u restoranu Medrese, bilo gdje, uvijek je imao vedar, otvoren, dobrohotan, onaj nasmiješeni izraz lica

u kojemu učenik istovremeno prepozna i pedagoga i pouzdana prijatelja. U Dušinu slučaju postajala je još istinitijom opća mudrosnica kako su čovjekove oči ogledalo njegove duše... Sve one s kojima je dolazio u kontakt ohrabrivao je da više vjeruju u život i vrijeme u kojemu se živi."

(Odlomak iz eseja Hadžema Hajdarevića)

Nadimci su izborne, a ne obavezne jezičke kategorije (de

Klerk i Bosch, 1996.) koji imaju

informativni aspekt o kulturi u kojoj se koriste, ali i o prirodi društvenih odnosa unutar te zajednice (Wierzbicka, 1992). Engleska riječ "nickname" porijeklo nosi iz "ekenime", koja doslovno znači "dodatno ime", a potvrđena je još 1303. godine. Iako se pravopis promijenio, izgovor i značenje riječi od tada su ostali relativno stabilni.

"Kao ljudi, programirani smo da reagujemo na naklonost i ljubaznost - baš kao i kućni ljubimac, a jedan od načina povezivanja s nekim je stvaranje nadimka za njega", kaže psihoterapeut savjetnik Sinead Lynch.

Istini za volju, većina nas poznaje nekoga s ponižavajućim nadimkom... Srećom, postoji i mnogo ljudi koji nose veoma lijepe nadimke.

Momak sa nadimkom "Brzi" zbog svojih rezultata u trčanju mogao bi biti ponosan zbog ovog nadimka.

Što se tiče biznisa, nadimak bi nas mogao učiniti bogatim: 2011. godine LinkedIn je otkrio korelaciju između kratkih imena i uspjeha kada je analizirao imena najboljih svjetskih izvršnih direktora. Najpopularniji su bili Pete, Jack i Fred. Ako se bavite biznisom, uzmite nadimak.

Međutim, nadimci koje učitelji dobiju u toku njihove sveprisutnosti u školskom životu, mogu dati uvid u školu kao društvenu instituciju.

Morgan, O'Neill i Harre (1979., str. 143) tvrde da učiteljski nadimak otkriva društvene i psihološke relacije koje učenici postižu između sebe i nastavnog osoblja, te, prema mišljenju učenika,

predstavlja ugled nastavnika.

Štaviše, i sami smo svjedoci kako se nadimci nastavnika mogu dijeliti unutar zajednice i prenositi sa generacije na generaciju učenika.

I sama se sjećam nadimaka svojih nastavnika i profesora: Cero, Štrumpfeta, Vrcko, Kovač, Teho, Hroktaša, Selak, Miljuš, SemiDžo, a moj otac od 80 godina sjeća se nastavnika kojeg su zvali Jeljtek (jer je imao uzrečicu "Je l' te?").

Mnoge moje kolege također se sjećaju raznih nadimaka svojih profesora: Gevikt, BigMama, Gremlin,...a na raznim forumima ljudi navode nadimke: Krofna, Trofazna, Frankenštajn, Tableta, Dementor, Geometar, Pikachu, Sadam, Travolta, Isus, Anica Zlo, Palčica, Alkos, Godzila, Gargamel, Bora Snajper...

Ono što je uglavnom zajedničko imenovanju nadimka je činjenica da se koriste kao oblik tajne aktivnosti između djece koju vremenom i sami nastavnici jednom otkriju.

U jednoj studiji ("Recollections of schoolteachers' nicknames"

Ray Crozier Cardiff University, dostupno na:

(https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://ans-names.pitt.edu/ans/article/download/1712/1711&ved=2ahUKEwi8873Vp6PyAhWh_rslHezRBiMQFnoECBY1uq)

putem anketiranja bivših učenika, prikupljeni su podaci o nadimcima nastavnika iz sjećanja na školske dane. Upitnik je popunilo 103 studenta koji su pohađali studij društvenih nauka (93 studentice i 10 studenata).

Prva skupina pitanja se sastojala u tome da zamisle učitelja u školi koji je imao nadimak da napišu odgovor "Koji je to nadimak?" "Zašto misle da je on/a prozvana ovim imenom?"

"Šta je činilo dobrim nadimak za ovu osobu?"

A skup pitanja na koja su odgovarali sa "da", "ne" ili "ne znam" bio je: da li je nastavnik bio svjestan nadimka, te nizom mogućih razloga zašto se učitelj/ica zvao/la ovim imenom.

Rezultati:

Nosioci nadimaka češće su bili muškarci (63 muškarca, a 40 učiteljica)

73% nadimaka su bili poznati djeci u cijeloj školi. Nekoliko ispitanika je spontano komentiralo da se nadimci prenose iz godine u godinu ili iz jedne generacija učenika drugoj: "To je ime koje je imao mnogo godina i to se jednostavno prenosilo na svaku novu školsku godinu. Niko se nije mogao sjetiti gdje je i kad dobio nadimak.

Nadimak "je bio zanimljiv i svi su ga vrlo brzo pokupili, čak i ljudi koji još nisu stigli u školu (npr. djeca iz lokalne osnovne škole su znala njegovo ime).

Tendencija je bila da se iskoristi karakteristična ili izražena osobina ili manirizam, u traženju duhovite asocijacije za nadimak.

Sa foruma:

"Mesarka- profesorica biologije. 90 posto učenika ne zna njeno pravo ime."

Nije bilo konsenzusa o tome da li su nastavnici bili svjesni svog nadimka. (samo 47% je smatrala da je nastavnik znao).

Nadimci i navedeni razlozi za njih su bili kodirani u dvije kategorije: prva su izvedenice stvarnog imena, npr primjer pomoću rima, verbalnih analoga ili dodavanjem sufiksa, a druga kategorija se oslanja na faktore

vanjskih osobina, poput njegovog ili njenog fizičkog izgleda, specifičnih incidenata i osobine ličnosti, ali i boja glasa, miris tijela i sl.

Nadimci su obuhvatali širok spektar fizičkih karakteristika: ćelavost ili frizura, oblik glave, defekt nosa, izbočene oči, veliki madež na čelu, podvoljak, velika brada, čeljusti, raspored zuba, crveno lice, karakterističan izraz lica, prekomjerna težina, veliko poprsje, velika bedra, dlakava leđa...

Nadimci su se također temeljili na odijevnim predmetima, kao i na karakteristikama ličnosti i ponašanja nastavnika. Konkretno, bilo ih je nekoliko koji su se pozivali na učiteljevu strogost, lošu narav i ponašanje.

Na pitanje zašto misle da je nadimak bio dobar za tog učitelja najčešći odgovori su bili da je nadimak "prikladan", "zabavan"

"činilo nas je sve veselima"

"dobro mu je pristajao ", "sažeo ga je dobro "i "opisao ga je potpuno"...

Nadimci su služili dodatnim funkcijama:

"to je učinilo da se djeca manje plaše ismijavajući način na koji se ponaša".

"Neki nastavnici "zaslužuju" nadimak: "Bio je užasan i postidio je učenike, pa mu je trebao nadimak; "Bila je vrlo glasna i odvratna"...

Tajna upotreba imena od strane učenika predstavlja sredstvo vraćanja moći u situaciji u kojoj se nalaze (de Klerk i Bosch, 1997). Mogu da koriste imena za osvetu svojim "ugnjetačima" kao njihovo izražavanje solidarnost i podrške jedni drugima.

Evo jednog kome tara sa foruma:

"Fink- profesor logike i filozofije, tako se prezivao. Fini čovjek, al strog profesor i, kako sâm za sebe rekao "ja sam zao, naviknite se na to ", al šta ja znam, ja mu nisam nikada zamjerio"

"Sadam - matematičar, jbg zvao se Adam, fin čikica ali strog kod ocjena, mada sam uvijek imao 5"

Iako ne postoji mnogo literature o ovom društvenom fenomenu, ono što je potpuno jasno je da su pogrdni nadimci kojima se ističe fizički izgled i druga osobina nastavnika, zapravo jedan od veoma rasprostranjenog oblika verbalnog uznemiravanja.

Ako nastavnik sazna kakav pogrdni nadimak nosi (obično do kraja života), kao i kod svakog drugog verbalnog nasilja, može imati dugoročne posljedice poput: anksioznosti, promjene raspoloženja, hroničnog stresa, smanjenog samopoštovanja, depresije, osjećaja stida, krivice i beznađa, socijalnog povlačenja i izolacije.

"Ja sam predavao u OŠ jedno vreme, zvali su me iza leđa Zulufar. To sigurno zato što imam baš izražene zulufe. Ali kako me ujelo za srce kad sam saznao... Pravili se da me vole, a iza leđa: Zulufar."

Sjetimo se sada kada smo u ulozi nastavnika, svojih nastavnika i razloga zašto su nosili neki nadimak i onih koji su imali "samo ime".

Pokušajmo razmisliti i o svom ponašanju pred djecom,

ne šmrckajmo bar deset puta u minuti, da ne dobijemo nadimak Plačko, razmislimo da li je naša drečava narančasta kosa primjerena našim godinama, kako ne biste dobili nadimak Pomorandža, hodajmo kroz školu normalnim gosposnim korakom, a ne kao da premjeravamo školu, da nas ne prozovu Geometar, operimo kosu i kad nam se ne da, da ne (p)ostanemo Masna, ne govorimo "sade" i "kade" da nas ne prozovu Sade...

Na kraju, pokušajmo zaraditi nadimak Duša, jer treba ga nositi do kraja života.

Literatura:

<https://www.preporod.com/index.php/sve-vijesti/drustvo/kultura-i-nauka/item/7224-iverje-prica-o-profesoru-kojeg-smo-zvali-dusa>

<https://vukajlija.com/forum/teme/44490-nadimci-koje-ste-dijelili-svojim-uciteljima-nastavnicima-i-profesorima?strana=2>

<https://www.verywellmind.com/how-to-recognize-verbal-abuse-bullying-4154087>

Collections

Istraživanje

Atorski tekstovi